

International
Labour
Organization

► Ublažavanje uticaja Covid-19 na tržište rada u Crnoj Gori:

Akcioni plan za uspostavljenje interoperabilnosti između izabranih informacionih sistema i baza podataka koji imaju ulogu u upravljanju tržištem rada u Crnoj Gori

► Ublažavanje uticaja Covid-19 na tržište rada u Crnoj Gori:

Akcioni plan za uspostavljenje interoperabilnosti između izabranih informacionih sistema i baza podataka koji imaju ulogu u upravljanju tržištem rada u Crnoj Gori

Ovaj izveštaj je pripremila međuinstitucionalna Radna grupa formirana od strane Ministarstva ekonomskog razvoja. Sljedeće institucije su dale svoj doprinos kroz ideje i sugestije:

Zavod za zapošljavanje Crne Gore, Centar za socijalni rad (Ministarstvo finansija i socijalnog staranja), Uprava prihoda Crne Gore, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava za inspekcijske poslove (Inspekcija rada), Agencija za zaštitu konkurencije, Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje i Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta.

Ukupni troškovi Akcionog plana su 1.250.000 EUR. Rađena je i okvirna procjena troškova za svaku aktivnost, ali ona još uvek nije predstavljena Radnoj grupi.

Copyright © Međunarodna organizacija rada 2021

Prvi put objavljeno 2021. godine

Publikacije Međunarodne kancelarije rada uživaju autorska prava prema Protokolu 2 Univerzalne konvencije o autorskim pravima. Ipak, kratki odlomci iz njih mogu se reprodukovati bez odobrenja, pod uslovom da je naveden izvor. Za prava reprodukcije ili prevođenja treba podnijeti zahtjev Sektoru za publikacije MOR-a (prava i licenciranje), Međunarodna kancelarija rada, CH-1211 Ženeva 22, Švajcarska ili putem elektronske pošte: rights@ilo.org. Međunarodna kancelarija rada pozdravlja takve prijave.

Biblioteke, ustanove i drugi korisnici registrovani kod organizacije sa pravom reprodukcije mogu izrađivati kopije u skladu sa licencama koje su im izdate u tu svrhu. Posjetite www.ifrro.org kako biste pronašli organizaciju za prava reprodukcije u vašoj zemlji.

Dostupno i na: engleskom

ISBN: 9789220349649

Podgorica, 2021.

Oznake korištene u publikacijama MOR-a, koje su u skladu sa praksom Ujedinjenih nacija, i prezentacija materijala u njima ne podrazumijevaju izražavanje mišljenja Međunarodne kancelarije rada o pravnom statusu bilo koje zemlje, područja ili teritorije ili njihovih vlasti, ili u vezi sa razgraničenjem njihovih granica.

Odgovornost za mišljenja izražena u potpisanim člancima, studijama i drugim priložima snose isključivo njihovi autori, a objavljivanje ne predstavlja potvrdu mišljenja izraženih u njima od strane Međunarodne kancelarije rada.

Pozivanje na nazive firmi i komercijalnih proizvoda i procesa ne znači da ih odobrava Međunarodna kancelarija rada, a svako nepominjanje određene firme, komercijalnog proizvoda ili postupka ne predstavlja znak neodobravanja.

Ova publikacija je izrađena u okviru projekta: "Ublažavanje uticaja pandemije COVID-19 na svijet rada u Crnoj Gori", koji implementira Međunarodna organizacija rada uz podršku Vlade Ujedinjenog Kraljevstva, preko Fonda za dobro upravljanje. Stavovi iznijeti u ovom izvještaju su stavovi autora i ne odražavaju neophodno stavove Vlade Ujedinjenog Kraljevstva.

Informacije o publikacijama i digitalnim proizvodima MOR mogu se naći na adresi:

www.ilo.org/publns

Štampano u Crnoj Gori

Britanska ambasada
Podgorica

► Lista skraćenica

Skraćenica	Značenje
MFSS	Ministarstvo finansija i socijalnog staranja
MER	Ministarstvo ekonomskog razvoja
MPNKS	Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta
MJU	Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija
MUP	Ministarstvo unutrašnjih poslova
MPLJMP	Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava
ZZZCG	Zavod za zapošljavanje Crne Gore
MONSTAT	Zavod za statistiku
UP	Uprava prihoda Crne Gore
AZZK	Agencija za zaštitu konkurencije
CSR	Centri za socijalni rad
JISERP	Jedinstveni informacioni sistem za elektronsku razmjenu podataka
CKO	Crnogorski kvalifikacioni okvir
UIP	Uprava za inspekcijske poslove
ZOCG	Zajednica opština Crne Gore
UZN	Uprava za katastar i nekretnine
UCG	Univerzitet Donja Gorica
UDG	University of Donja Gorica
UM	Univerzitet Mediteran
UAB	Univerzitet "Adriatik" Bar

► Sadržaj

► Rezime	09
1. Uvod	11
2. Cilj izrade Akcionog plana	11
3. Uključene institucije	13
4. Analiza funkcionalnosti informacionog sistema Zavoda za zapošljavanje Crne Gore (ZZZCG)	14
4.1. Opšte - lični podaci o osobi koja se prijavljuje na evidenciju	14
4.2. Motivacija - podaci o motivaciji lica koje se prijavljuje na ENL	16
4.3. Profesija	17
4.4. Ostali faktori	18
4.5. Prava	20
4.6. Posredovanje	26
5. Analiza drugih sistema u ZZZCG	27
6. Drugi sistemi od značaja za poslovne procese u ZZZCG	28
7. Analiza trenutnog stepena interoperabilnosti između uključenih institucija	29
8. Preporuke i zaključci	30
9. Akcioni plan za interoperabilnost	31
10. Praćenje realizacije Akcionog plana	32
► Strateški cilj 1: Podizanje kvaliteta usluga ZZZCG prema krajnjim korisnicima	33
► Strateški cilj 2: Uspostavljanje ili nadogradnja eksterne interoperabilnosti sa institucijama koje upravljaju baznim registrima koji su od interesa za poslovanje ZZZCG	41
► Strateški cilj 3: Jačanje legislativnog okvira i izgradnja sistema koji posredno podržavaju poslovne procese ZZZCG	53

Aneks

1. Metodologija	59
1.1. Intervjui sa predstavnicima uključenih institucija	59
1.2. Analiza dostupne dokumentacije	59
1.3. Analiza prateće dokumentacije	59

Rezime

Crna Gora je tokom 2021. godine započela dvije važne tranzicije, jednu koja se odnosi na uspostavljanje nove koalicione vlade, koja označava prvi prenos ovlašćenja u poslednjih 30 godina, i drugu koja se odnosi na kreiranje i sprovođenje politika i strategija za prevazilaženje negativnih efekata Covid-19 pandemije.

Vlada Crne Gore je ponovila potrebu da se preispitaju postojeći institucionalni kapaciteti, posebno u okviru Ministarstva ekonomskog razvoja i Zavoda za zapošljavanje, radi sprovođenja promjena u politikama zapošljavanja i tržišta rada. Iskustva drugih ekonomija sugerišu da je moguće, uz adekvatnu političku podršku i odgovarajuće tehničko znanje, transformisati institucije i stvoriti efikasne mehanizme za sprovođenje politika koje bi u kratkom vremenskom roku podržale efikasno upravljanje tržištem rada. Ovakav koncept promoviše pravednost i ostvarivanje osnovnih prava na rad za sve građane.

Međuinstitucionalna Radna grupa koju je formiralo Ministarstvo ekonomskog razvoja pripremila je Akcioni plan za uspostavljanje interoperabilnosti između odabranih informacionih sistema i baza podataka koji imaju ulogu u upravljanju tržištem rada u Crnoj Gori. Ovo ima za cilj da pomogne Vladi da ispuni referentne ciljeve u vezi sa zatvaranjem poglavlja XIX, koje se odnosi na pravne tekovine EU u oblasti socijalne politike i zapošljavanja, pri čemu Zavod za zapošljavanje Crne Gore (ZZZCG) mora da postigne veću efikasnost i poboljša svoje administrativne procese. Nesmetana razmjena podataka između relevantnih registara, najvažniji je faktor za povećanje efikasnosti crnogorskih institucija koje su uključene u proces upravljanja tržištem rada. Takvi poboljšani poslovni procesi i povećanje efikasnosti osigurali bi da "niko ne bude isključen" ili da niko ne zaostaje u procesima, posebno u kontekstu u kojem je uticaj pandemije mogao da stvori nove ranjivosti, čak i među onima koji nijesu nužno bili u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti prije krize.

Ovaj izvještaj sadrži analizu poslovnih procesa i tehničkih izazova povezanih sa razmjenom podataka i informacionih sistema kroz Jedinstveni informacioni sistem za elektronsku razmjenu podataka (JISERP) - Government Service Bus (GSB). GSB je razvijen u okviru Ministarstva javne uprave, digitalnog društva i medija, sa ciljem da omogući jednostavniju i automatizovanu razmjenu podataka između institucija - odnosno registara podataka kojima oni upravljaju - ondje gdje postoji pravni osnov za ovu razmjenu¹. Izveštaj razmatra postojeće praznine u četiri dimenzije interoperabilnosti (pravnu, organizacionu, semantičku i tehničku) i predlaže konkretne, vremenski ograničene intervencije u okviru tri strateška cilja: (i) povećanje kvaliteta usluga Zavoda za zapošljavanje Crne Gore namijenjenih krajnjim korisnicima; (ii) uspostavljanje ili nadogradnju eksterne interoperabilnosti sa institucijama koje upravljaju baznim registrima koji su relevantni za poslovne procese ZZZCG; i (iii) jačanje zakonodavnog okvira i razvoj sistema koji indirektno podržavaju poslovne procese ZZZCG.

¹ Pravni osnov za razmjenu podataka između baznih registara putem GSB-a nalazi se u članu 19. Zakona o elektronskoj upravi („Službeni list Crne Gore“, br. 72/2019), koji je stupio na snagu 3. juna 2020. godine.

1. Uvod

U svrhu ispunjavanja referentnih ciljeva u vezi sa zatvaranjem poglavlja XIX, koje se odnosi na pravne tekovine EU u oblasti socijalne politike i zapošljavanja, Zavod za zapošljavanje Crne Gore (ZZZCG) mora da postigne veću efikasnost i poboljša svoje administrativne procese. Nesmetana razmjena podataka između relevantnih registara, najvažniji je faktor za povećanje efikasnosti crnogorskih institucija koje su uključene u proces upravljanja tržištem rada. Takvi poboljšani poslovni procesi i povećanje efikasnosti osigurali bi da "niko ne bude isključen" ili da niko ne zaostaje u procesima, posebno u kontekstu u kojem je uticaj pandemije mogao da stvori nove ranjivosti, čak i među onima koji nijesu nužno bili u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti prije krize.

Projekat "Ublažavanje uticaja Covid-19 na tržište rada u Crnoj Gori" koji se finansira iz Fonda za dobro upravljanje Vlade Velike Britanije, (UK's Good Governance Fund (GGF)), a realizuje se uz tehničku podršku Međunarodne organizacije rada (International Labour Organization - ILO), sadrži analizu preduslova i Akcioni plan za uspostavljanje interoperabilnosti između odabranih informacionih sistema i registara koji imaju ulogu u upravljanju tržištem rada u Crnoj Gori. Tu spadaju (i) Zavod za zapošljavanje Crne Gore (ZZZ), (ii) Centar za socijalni rad pod nadležnošću Ministarstva finansija i socijalnog staranja, (iii) Uprava prihoda Crne Gore, (iv) Ministarstvo unutrašnjih poslova, (v) Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava, (vi) Uprava za inspeksijske poslove (Inspekcija rada), (vii) Agencija za zaštitu konkurencije, (viii) Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija i (ix) Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta.

2. Cilj izrade Akcionog plana

Akcioni plan za unapređenje interoperabilnosti izabranih informacionih sistema i registara ima za cilj procesnu i tehničku analizu servisa i pretpostavki za povezivanje sistema kroz Jedinstveni informacioni sistem za elektronsku razmjenu podataka (JISERP), koji je razvijen u Ministarstvu javne uprave, digitalnog društva i medija, a koji ima za cilj da omogući jednostavniju i automatizovanu razmjenu podataka između institucija, odnosno registara kojima upravljaju, gdje za tu razmjenu postoji pravni osnov. Normativni okvir za ovakav pristup razmjene podataka iz registara organa vlasti kroz JISERP se nalazi u članu 19 Zakona o elektronskoj upravi ("Službeni listu CG", br. 72/2019), čija operativna primjena je počela 03.06.2020. godine.

Nacionalni okvir interoperabilnosti (NOI) iz 2019. godine, postavlja smjernice za intenzivniju razmjenu podataka među organima vlasti, propisujući načine za prevazilaženje organizacionih², tehničkih³,

² Organizaciona interoperabilnost odnosi se na način na koji organi vlasti usklađuju svoje poslovne procese, odgovornosti i očekivanja kako bi postigli zajednički dogovorene i obostrano korisne ciljeve. U praksi, organizaciona interoperabilnost znači dokumentovanje i integrisanje ili usklađivanje poslovnih procesa i relevantnih informacija. Organizaciona interoperabilnost takođe ima za cilj da učini usluge dostupnim, lako prepoznatljivim, pristupačnim i usmjerenim na korisnike.

³ Tehnička interoperabilnost obuhvata specifikacije interfejsa, interkonekcije, integraciju podataka i protokole za sigurnu razmjenu podataka. Najveći izazovi za tehničku interoperabilnost proizlaze iz starih, naslijeđenih sistema. Istorijski gledano, aplikacije i informacioni sistemi u javnoj upravi razvijani su odozdo prema gore, u nastojanju da se riješe lokalni problemi specifični za domen u kojem institucija radi. To je rezultiralo odvojenim ICT "ostrvima" kojima je teško da međusobno komuniciraju.

semantičkih⁴ i pravnih⁵ izazova u domenu razmjene podataka. Najveći izazov je postizanje pravne interoperabilnosti, što rezultira time da institucije koje rade pod različitim pravnim okvirima, politikama i strategijama mogu da funkcionišu zajedno. To zahtijeva da pravni akti ne blokiraju razmjenu podataka između institucija i da postoje jasni sporazumi o tome kako se baviti razlikama u pravnim propisima među institucijama, uključujući mogućnost uspostavljanja novih propisa.

Pravni izazovi mogu se prevazići pravnim sporazumima o interoperabilnosti potpisanim između odgovarajućih institucija. Međutim, nijesu se sve institucije uključene u rad Radne grupe složile sa ovom opcijom, tvrdeći da sam sporazum za neke institucije ne bi bio dovoljan. Takav scenario zahtijeva drugačiji pristup u vidu promjene posebnih zakona. Što se tiče ostalih aspekata interoperabilnosti, pravni sporazumi mogu da budu dopunjeni drugim vrstama sporazuma, kao što su sporazumi o organizaciji institucija koje su uključene u pružanje usluga, međusobnoj podršci, administrativnim procedurama, zatim sporazumi o kontakt osobama za različite usluge (organizaciona interoperabilnost), kao i sporazumi o kompatibilnosti na semantičkom i tehničkom nivou⁶.

NOI je usklađen sa Evropskim okvirom za interoperabilnost (EIF), iz marta 2017. godine.

⁴ Semantička interoperabilnost osigurava da se definiše precizan format i značenje podataka i informacija koje se razmjenjuju i perzistiraju između strana uključenih u razmjenu; drugim riječima, semantička interoperabilnost definiše da ono što se šalje bude ispravno shvaćeno i prihvaćeno u smislu značenja. U NOI-u semantička interoperabilnost pokriva i semantički i sintaksički aspekt: (i) semantički aspekt se odnosi na značenje djelova podataka i odnose između njih. Uključuje razvijanje rečnika i šema za opisivanje razmjene podataka i osigurava da sve strane u komunikaciji na isti način razumiju podatke koji su predmet razmjene; (ii) sintaksički aspekt se odnosi na opisivanje tačnog formata informacija koje se razmjenjuju u smislu gramatike i formata.

⁵ Pravna interoperabilnost pokriva područje zakona, politika, procedura i sporazuma o saradnji potrebnih da bi se omogućila nesmetana razmjena podataka između različitih institucija.

⁶ Nacionalni okvir interoperabilnosti (NOI); <https://mju.gov.me/ResourceManager/FileDownload.aspx?rid=398232&rTipe=2&file=Nacionalni%20okvir%20interoperabilnosti%202019.pdf>

3. Uključene institucije

Kao ključni izvori podataka u ovom procesu prepoznate su sljedeće institucije sa informacionim sistemima i registrima kojima upravljaju:

1. Uprava prihoda Crne Gore

- ▶ Centralni registar osiguranika i obveznika (CROO);
- ▶ Centralni registar privrednih subjekata (CRPS).

2. Ministarstvo unutrašnjih poslova

- ▶ Centralni registar stanovnika (CRS);
- ▶ Registar izdatih dozvola za stalni boravak i dozvola za privremeni boravak, uključujući i dozvole za privremni boravak i rad stranaca;
- ▶ Registar stranaca kojima je u skladu sa posebnim zakonom regulisan boravak, odnosno regulisan status u Crnoj Gori (izbjeglice, tražioci azila i drugi).

3. Uprava za inspekcijske poslove

- ▶ Evidencija nepravilnosti u domenu zapošljavanja i radnih odnosa (JIIS);
- ▶ Evidencija prekršajnih postupaka pokrenutih u toku vršenja inspekcijskog nadzora (JIIS).

4. Ministarstvo finansija i socijalnog staranja (Centri za socijalni rad)

- ▶ Informacije o korisnicima materijalnog obezbjeđenja (ISSS);
- ▶ Informacije o radnoj aktivaciji (ISSS).

5. Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta

- ▶ Podaci o stečenim kvalifikacijama svih nivoa (MEIS);
- ▶ Registar priznavanja inostranih obrazovnih isprava.

6. Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava

- ▶ Registar novčanih kazni i prekršajne evidencije.

7. Agencija za zaštitu konkurencije

- ▶ Registar Vladinih mjera aktivne politike za zapošljavanje.

8. Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija

- ▶ Jedinstveni informacioni sistem za elektronsku razmjenu podataka (JISERP).

9. Zavod za zapošljavanje Crne Gore

- ▶ Evidencija nezaposlenih lica (ENL);
- ▶ Evidencija prihoda koji se po osnovu nezaposlenosti ostvaruju kod ZZZCG.

Neke od navedenih institucija, već razmjenjuju podatke iz registara kojima upravljaju, što će biti detaljno opisano u poglavlju "Analiza trenutnog stepena interoperabilnosti između uključenih institucija", dok za druge ovaj proces tek predstoji.

4. Analiza funkcionalnosti informacionog sistema Zavoda za zapošljavanje Crne Gore (ZZZCG)

Informacioni sistem ZZZCG čini glavna aplikacija Evidencija nezaposlenih lica (ENL) i još 10 drugih aplikacija za posebne poslovne procese u ZZZCG, koje snabdijevaju jedinstvenu bazu podataka urađenu na tehnologiji Microsoft SQL Server 2008 R2. ENL se koristi za evidenciju procesa posredovanja pri zapošljavanju, koji svoje normativno utemeljenje nalazi u Zakonu o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti ("Službeni list Crne Gore", br. 024/19).

U pitanju je desktop aplikacija za Windows operativni sistem, izgrađena uz pomoć programskog jezika Visual Basic 6.0. Komunikacija sa spoljnim sistemima (izvan ZZZCG) odvija se pomoću web servisa VB.net. Aplikacija je u produkciji od 2003. godine. Sastoji se od dvanaest modula, od kojih je šest relevantno za uspostavljanje interoperabilnosti:

1. Opšte - lični podaci o osobi koja se prijavljuje na evidenciju
2. Motivacija - podaci o motivaciji lica koje se prijavljuje na ENL
3. Profesija
4. Ostali faktori
5. Prava
6. Posredovanje

4.1. Opšte - lični podaci o osobi koja se prijavljuje na evidenciju

- Matični broj
- Ime
- Prezime
- Datum rođenja
- Mjesto rođenja
- Opština rođenja
- Država rođenja
- Bračno stanje
- Opština prebivališta
- Mjesto prebivališta
- Ulica i broj
- Broj stana
- Telefon
- Mobilni telefon
- E-mail
- Opština prethodnog prebivališta

1. Opšte	2. Motivacija	3. Profesija	4. Ostali faktori	5. Prava	6. Zapošljavanje	7. Javljanje	8. Posredovanje	9. Status	10. Aktivnosti	11. Plan	12. Poruke
Organizacija za zapošljavanje: P3 Herceg Novi - Biro rada Herceg Novi 5700 Šifra savjetodavca: Lučić Zoran 385					Intervju: Osnovno zanimanje: Pomoćnik pekara 200502	Pol: Ž	Korisnik prava: Invalid? Ne Radni staž? Ima				
1. Lični podaci											
1.1. Matični broj: 0608983735027 1.2. Prezime: ABAZI 1.3. Ime: ALEKSANDRA 1.4. Datum rođenja: 06/08/1983 1.8. Pol: M ☐ Ž ☒ 1.5. Mjesto rođenja: Niš 729361 1.6. Opština rođenja: Niš 70858 1.7. Država rođenja: SRBIJA 8911 1.9. Bračno stanje: Oženjen/Udata 2 1.10. Opština prebivališta: HERCEG NOVI 20192 1.11. Mjesto prebivališta: Igalo 212105 1.12. Ulica i broj: DRENOVIK BB 1.13. Broj stana: 11 1.14. Telefon: 1.15. Mobilni: 068/602-085 1.16. e-mail: 1.17. Opština prethodnog prebivališta:											

Izvor: slike ekrana dostavljene od strane ZZZCG

Budući da je većina od navedenih podataka sadržana u data setu koji je Ministarstvo unutrašnjih poslova stavilo na raspolaganje drugim institucijama kroz JISERP, kroz web servis nazvan "Servis lica", postoji mogućnost automatskog povlačenja podataka u ENL koje se inicira unosom jedinstvenog matičnog broja lica koje se prijavljuje na evidenciju.

PREPORUKA 1: Razmjena podataka biće uspostavljena nakon što ZZZCG ispuni sve tehničke zahtjeve za preuzimanje podataka iz eksternih registara. Sadržaj web servisa "Servis lica" dat je u nastavku:

SERVIS LICA

Informacije o podacima koji su sadržani u registru "Servis lica", a istovremeno odgovaraju podacima iz ENL

- ▶ matični broj lica
- ▶ prezime lica (latiničnim pismom)
- ▶ ime lica (latiničnim pismom)
- ▶ rođeno prezime lica (latiničnim pismom)
- ▶ pol lica
- ▶ datum rođenja lica
- ▶ država rođenja lica
- ▶ grad rođenja lica za lica rođena van Crne Gore odnosno opština rođenja lica za lica rođena u CG

- mjesto rođenja lica za lica rođena u Crnoj Gori
- državljanstvo lica
- opština prebivališta (boravišta) lica
- mjesto prebivališta (boravišta) lica
- adresa prebivališta (boravišta) lica
- kućni broj prebivališta (boravišta) lica

Nedostaju sljedeći podaci i oni mogu da budu predmet manuelnog unosa od strane savjetodavca.

- Telefon
- Mobilni telefon
- E-mail
- Opština prethodnog prebivališta

4.2. Motivacija - podaci o motivaciji lica koje se prijavljuje na ENL

- Datum prve prijave na evidenciju
- Radni staž
- Registarski broj radne knjižice
- Trijaža nezaposlenog lica
- Očevo ime
- Prezime
- Radno-profesionalna i ekonomska motivacija za zaposlenje

1. Opšte | 2. Motivacija | 3. Profesija | 4. Ostali faktori | 5. Prava | 6. Zapošljavanje | 7. Javljanje | 8. Posredovanje | 9. Status | 10. Aktivnosti | 11. Plan | 12. Poruke

2. Ostali podaci o licu

2.1. Datum prve prijave na evidenciju: 26/01/2006

2.2. Radni staž: 01/04/14

2.3. Registarski broj radne knjižice: 2929

2.14. Trijaža nezaposlenog lica

Uslovno zapošljiva lica

2 2.15. Očevo ime: MUHAREM

2.16. Djev. prezime: ABAZI

Radno-profesionalna i ekonomska motivacija za zaposlenje

2.10. Ne traži posao... | 2.14. Specifične karakteristike

2.5. Zaposlenje | 2.6. Radni odnos | 2.7. Radno vrijeme | 2.8. Van prebivališta | 2.9. Stručno osposobljavanje | 2.11. Pozitivna diskriminacija

Šifra	Naziv šifre prihvatanja zaposlenja
☐ 0	Nije uneseno
☐ 1	Bez ikakvih uslova
☒ 2	Postavlja uslove
☐ 3	Zapošljiv samo pod posebnim uslovima
☐ 4	Radi na crno
☐ 5	Poljoprivredni proizvođač
☐ 6	Iz zdravstvenih razloga
☐ 7	Na školovanju
☐ 8	Koristi socijalnu zaštitu
☐ 9	Iz ostalih razloga

Izvor: slike ekrana dostavljene od strane ZZZCG

U ovom dijelu, podaci po atributima "očevo ime" i "prezime" se takođe mogu pronaći u servisu lica (iCRS) i mogu da se dobiju zajedno sa podacima iz prvog seta.

4.3. Profesija

U ovom dijelu sistema se evidentiraju podaci o zanimanju, stečenoj obrazovnoj kvalifikaciji, ali i podaci o posebnim zanimanjima koje kandidat posjeduje i zainteresovanosti za aktivne politike zapošljavanja.

Potrebno je razmotriti povezivanje ovog dijela aplikacije sa registrima podataka u Ministarstvu prosvjete, nauke, kulture i sporta i to registrom o stečenim kvalifikacijama svih nivoa (MEIS) i registrom priznavanja inostranih obrazovnih isprava.

Poseban izazov u ovom segmentu predstavlja činjenica da još uvijek nije u potpunosti uspostavljen jedinstveni nacionalni okvir kvalifikacija koje se mogu steći u Crnoj Gori, koji bi koristile sve institucije, iako za većinu sektora postoje okviri kvalifikacija usvojeni od strane Savjeta za kvalifikacije. Nacionalna klasifikacija obrazovanja odgovara Međunarodnoj standardnoj klasifikaciji obrazovanja ISCED 2011, barem prve 4 od 6 cifara, a baze podataka u Ministarstvu prosvjete, nauke, kulture i sporta koriste ISCED, kao i FRASCATI za potrebe visokog obrazovanja, što može da bude smetnja prilikom pokušaja povezivanja i mapiranja ovih evidencija. Dodatno, u trenutku pisanja ovog izvještaja ne postoji jedinstveni, integrisani, registar stečenih diploma visokog obrazovanja sa sva četiri univerziteta u Crnoj Gori, već se na svakom od njih vode posebne evidencije diplomiranih studenata, što predstavlja poteškoću u domenu pribavljanja podataka i stavljanja na raspolaganje kroz JISERP.

1. Opšte	2. Motivacija	3. Profesija	4. Ostali faktori	5. Prava	6. Zapošljavanje	7. Javljanje	8. Posredovanje	9. Status	10. Aktivnosti	11. Plan	12. Poruke
3. Zanimanja											
Šifra	Zanimanje	Tip zanimanja	Iskustvo	Stož	SSS	Škola	Ocjena				
1 200502	Pomoćnik pekara	1 - Osnovna	00/00/00	00/05/04	II	108 - Završena osnovna škola ...	4.00				
2 206400	Rukovalac robom - pomoćni prodavac (II SSS i PK)	2 - Stečeno u radnom o...	00/00/00	00/03/00	II	108 - Završena osnovna škola ...	4.00				
3 209640	Pomoćni ženski frizer	2 - Stečeno u radnom o...	00/00/00	00/00/00	II	108 - Završena osnovna škola ...					
4 506455	Trgovački putnik	2 - Stečeno u radnom o...	00/00/00	00/00/00	V						
5 616453	Komercijalista	2 - Stečeno u radnom o...	00/00/00	00/00/00	VI-1						
6 104502	Čistac prostorija	2 - Stečeno u radnom o...	00/00/00	00/00/00	I	108 - Završena osnovna škola ...					
7 206511	Pripremač namirnica	2 - Stečeno u radnom o...	00/00/00	00/00/00	II						
III											
5. Posebna znanja koja već posjeduje											
Šifra	Posebno znanje	Diploma?									
1 6938	Početni kurs poznavanja r...	da									
2 8207	Psihološki seminar o vješt...	da									
Zainteresovanost za učešće u programima APZ											
Tip	Zanimanje/posebno znanje	Plan	Obrazlož								
1 Stručno osposobljavanje	206506 Pripremač pica	03/03/2015 2912/11	pica majst								
2 Sezonsko zapošljavanje			radila bi :								
3 Stručno osposobljavanje	206506 Pripremač pica	09/09/2009 2912/7	pica majst								
4 Sticanje posebnih znanja	6939 Napredni kurs poznavanja rada n...		završila :								
5 Stručno osposobljavanje	206506 Pripremač pica	31/03/2009 2912/6	pica majst								
6 Stručno osposobljavanje	206506 Pripremač pica	29/12/2008 2912/5	pica majst								
7 Stručno osposobljavanje	206506 Pripremač pica	24/03/2008 2912/4	pica majst								
8 Sticanje posebnih znanja	6938 Početni kurs poznavanja rada na ...	19/09/2007 2912/3	uslov za								
9 Sticanje posebnih znanja	5602 Vozački ispit za "B" kategoriju		treba joj								
10 Stručno osposobljavanje	206506 Pripremač pica		pica majst								
III											

Izvor: slike ekrana dostavljene od strane ZZZCG

4.4. Ostali faktori

U ovom dijelu aplikacije, definisani su ostali faktori od značaja za proces posredovanja. Poseban akcenat je na segmentu "Radna aktivacija korisnika MO". Radi se o korisnicima šema socijalne zaštite za koje Centri za socijalni rad procijene da su u mogućnosti da obavljaju neki posao, nakon čega ZZZCG započinje proces posredovanja pri zapošljavanju.

Izvor: slike ekrana dostavljene od strane ZZZCG

U okviru međuinstitucionalne saradnje koja je uspostavljena na relaciji JU Centri za socijalni rad i Zavod za zapošljavanje Crne Gore, u drugoj polovini 2020. godine počela je razmjena podataka u vezi postupka radne aktivacije kroz web servis nazvan "swis_wac". Tehnički opis servisa je dat u nastavku.

Web servis u vezi radne aktivacije – swis_wac

Upit:

(changeBenStatusType)	
ⓐ jmbg	string
ⓐ registered	boolean
ⓐ employed	boolean
ⓐ refusedEmployment	boolean
ⓐ refusedPrequalification	boolean
ⓐ userAccessCode	string

Upit ka web servisu u datom slučaju šalje podatke u vezi radne aktivacije koji se dostavljaju od strane Zavoda za zapošljavanje Centrima za socijalni rad:

```
<soapenv:Envelope xmlns:soapenv="http://schemas.xmlsoap.org/soap/envelope/"
xmlns:swis="http://swisws.sntcg.com/swiswac/">
  <soapenv:Header/>
  <soapenv:Body>
    <swis:changeBenStatus
      jmbg="jmbg_korisnika"
      registered="true/false"
      employed=" true/false"
      refusedEmployment=" true/false"
      refusedPrequalification=" true/false"
      userAccessCode="zzz_uac" />
  </soapenv:Body>
</soapenv:Envelope>
```

U okviru upita postoje sljedeći parametri koji se šalju od strane Zavoda za zapošljavanje:

- ▶ **jmbg="jmbg_korisnika"** – ovo je JMBG korisnika, 13 cifarni podatak koji jedinstveno identifikuje korisnika
- ▶ **registered="true/false"** – podatak koji opisuje da li je korisnik registrovan
- ▶ **employed=" true/false"** – podataka koji opisuje da li je korisnik zaposlen
- ▶ **refusedEmployment=" true/false"** – podatak koji opisuje da li je korisnik odbio zaposlenje
- ▶ **refusedPrequalification=" true/false"** – podatak koji opisuje da li je korisnik odbio prekvalifikaciju
- ▶ **userAccessCode="zzz_uac"** – pristupni kôd korisnika web servisa koji ga jedinstveno identifikuje u logovima.

Response:

(changeBenStatusResponseType)		
Ⓐ	zzzResponse	string

Uspješan odziv vraća samo jedan parametar zzzResponse sa tekстом OK, što znači da su podaci sačuvani korektno.

```
<soap:Envelope xmlns:soap="http://schemas.xmlsoap.org/soap/envelope/">
  <soap:Body>
    <ns2:changeBenStatusResponse zzzResponse="OK" xmlns:ns2="http://swisws.sntcg.com/swiswac/" />
  </soap:Body>
</soap:Envelope>
```

PREPORUKA 2: S obzirom da je ova razmjena uspostavljena direktno na relaciji dvije uključene institucije, Radna grupa je zaključila i predložila aktivnostima u Akcionom planu da se razmjena izmjesti na JISERP.

Takođe, između ove dvije institucije postoji uspostavljeno još nekoliko web-servisa, između ostalog jedan koji je razvijen na strani ZZZCG, a koji poziva JU Centri za socijalni rad da provjeri da li je neko lice u datom trenutku na evidenciji ZZZCG.

4.5. Prava

U ovom dijelu aplikacije se evidentiraju prava korisnika za vrijeme nezaposlenosti, shodno Zakonu, i to: novčana naknada za vrijeme nezaposlenosti, novčana pomoć i naknada troškova prevoza za vrijeme obrazovanja i osposobljavanja i uključivanja u druge mjere usmjerene na povećanje zaposlenosti, odnosno smanjenje nezaposlenosti i jednokratna novčana pomoć i naknada putnih i selidbenih troškova, ako lice zasnjuje radni odnos na neodređeno vrijeme van mjesta prebivališta⁷.

Izvor: slike ekrana dostavljene od strane ZZZCG

⁷ Kao izvori ovih podataka prvobitno su bili označeni Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje (FPIO) i Fond za zdravstveno osiguranje (FZO), međutim svi podaci koji su relevantni za ZZZCG, a tiču se ovih prava, sada su dostupni u okviru Centralnog registra osiguranika i obveznika (CROO) kojim upravlja Uprava prihoda.

NAZIV ATRIBUTA	OPIS
Matični broj	Matični broj pravnog lica
Puni/skraćeni naziv	Naziv pravnog lica
Adresa sjedišta	Adresa sjedišta pravnog lica
Adresa glavnog mjesta poslovanja pravnog lica	Adresa glavnog mjesta poslovanja pravnog lica
Naziv organa	Registracioni podatak za pravno lice
Datum registracije	Registracioni podatak za pravno lice
Broj registarskog uložka	Registracioni podatak za pravno lice
Oblik organizovanja	Oblik organizovanja pravnog lica
Oblik svojine	Oblik svojine pravnog lica
Šifra djelatnosti	Šifra djelatnosti pravnog lica
Ovlašćeno lice	Ovlašćeno lice fizičkog/pravnog lica
Bankovni račun	Bankovni račun fizičkog/pravnog lica
JMBG	Matični broj fizičkog lica
Prezime i ime	Prezime i ime fizičkog lica
Adresa prebivališta/boravišta	Adresa prebivališta/boravišta fizičkog lica
Ime jednog roditelja	Ime jednog roditelja fizičkog lica
Djevojačko prezime	Djevojačko prezime fizičkog lica
Datum rođenja	Datum rođenja fizičkog lica
Mjesto rođenja	Mjesto rođenja fizičkog lica
Opština rođenja	Opština rođenja fizičkog lica

Država rođenja	Država rođenja fizičkog lica
Pol	
Državljanstvo	
Djelatnost	Opis i šifra djelatnosti fizičkog lica
Opština zaposlenja	Registracija osiguranika za PIO
Osnov osiguranja	Registracija osiguranika za PIO/zdravstveno osiguranje
Radno vrijeme	Registracija osiguranika za PIO
Posebni podaci o osiguranju	Registracija osiguranika za PIO
Osnov prestanka osiguranja	Registracija osiguranika za PIO/zdravstveno osiguranje
Datum osiguranja/ prestanaka osiguranja	Registracija osiguranika za PIO/zdravstveno osiguranje
Članovi porodice	Podaci o članovima porodice zdravstveno osiguranih po osnovu osiguranika
Naziv objekta	
Adresa objekta	
Opis i šifra djelatnosti	
Vrsta objekta	
Naziv organa	
Registracioni broj	
Datum registracije/prestanaka registracije objekta	

Takođe, podaci o poslodavcima, odnosno o privrednim subjektima koji zapošljavaju lica sa evidencije Zavoda, se mogu pronaći u Centralnom registru privrednih subjekata (CRPS) koji je na raspolaganju kroz JISERP. Kao i u prethodnom slučaju, većina podataka iz registara je dostupna putem web servisa koji je razvijen, uz mogućnost proširenja u slučaju potrebe zainteresovanih institucija. Puni spisak atributa CRPS je u nastavku:

Naziv privrednog subjekta	Puni naziv privrednog subjekta pod kojim je registrovan
Registarski broj	Broj koji privredni subjekat dobije pri registraciji
PIB	Jedinstveni broj pravnog odnosno fizičkog lica za sve vrste poreza
Adresa za prijem službene pošte	Mjesto, ulica i broj
Datum registracije	Dan, mjesec i godina unošenja podataka u zvaničnu evidenciju CRPS-a
Datum brisanja	Dan, mjesec i godina brisanja podatka iz baze CRPS-a
Datum promjene podatka	Dan, mjesec i godina izmjene podatka u bazi CRPS-a
Osnivač	Prenošenje udjela između osnivača, pristupanje novih osnivača
Izvršni direktor	Obavezan organ društva
Ovlašćeni zastupnik	Lice ovlašćeno za zastupanje društva
Član odbora direktora	Kolektivno tijelo društva koje nije obavezno
Predsjednik odbora direktora	Lice (član) kojeg biraju ostali članovi odbora direktora
Sekretar	Lice koje je izvršni organ odbora direktora
Revizor	Obavezni organ akcionarskog društva
Ortak	Lice koje obavlja djelatnost u cilju sticanja dobiti
Komanditor	Lice koje u društvu odgovara do visine svog uloga
Komplementar	Lice koje u društvu odgovara neograničeno

Pozivom metode **GetCurrentInsurance** dobijaju se podaci o trenutnom stanju osiguranja nekog lica (može ih biti 0 ili više). Ukoliko za lice postoji **InsurancePIOBegin** kod nekog davaoca, a pritom je za **InsurancePIOEnd** setovana vrijednost null, lice ima aktivno PIO osiguranje kod tog davaoca. Ukoliko postoji vrijednost za InsurancePIOEnd tj. nije null onda lice nema aktivno PIO osiguranje kod tog davaoca. Analogno je i za FZO osiguranje.

Postoje i slučajevi kada lice ima istovremeno više aktivnih osiguranja (bilo PIO, bilo FZO). Najčešći uzroci su:

- lice nije osigurano na puno radno vrijeme, 40h sedmično, kod jednog davaoca, već to ostvaruje kod više njih;
- lice je u sporu s prethodnim davaocem koji neće/ne želi/ne može da ga odjavi s osiguranja, a lice već ostvaruje prava kod trenutno aktuelnog davaoca;
- penzioneri koji su i zaposleni (FZO osiguranje dobijaju od fonda PIO, a PIO osiguranje od poslodavca);
- neuredni podaci u bazi.

Kombinacije paralelnih osiguranja su brojne.

Podaci koji se dobijaju pozivom metode **GetCurrentInsurance** sadrže:

- Ime
- Prezime
- Matični broj

Spisak osiguranja, pri čemu za svako osiguranje postoje sljedeći podaci:

- PIO osiguranje - datum početka
- Osnov osiguranja PIO - šifra
- Osnov osiguranja PIO - opis
- FZO osiguranje - datum početka
- Osnov osiguranja FZO - šifra
- Osnov osiguranja FZO - opis
- PIO osiguranje - datum prestanka
- Osnov prestanka PIO - šifra
- Osnov prestanka PIO - opis
- FZO osiguranje - datum prestanka
- Razlog prestanka FZO - šifra
- Razlog prestanka FZO - opis
- Radno vrijeme - broj sati
- Opština zaposlenja
- Davatelj osiguranja
- PIB
- Naziv / Ime
- Dug naziv / Prezime
- Status
- Oblik organizovanja
- Oblik svojine
- Veličina poreskog obveznika
- Djelatnost
- Davatelj osiguranja - Sjedište
 - ▷ Kontakt - telefon
 - ▷ Kontakt - mobilni
 - ▷ Kontakt - fax

- ▷ Kontakt - email
- ▷ Adresa - ulica i broj
- ▷ Adresa - mjesto
- ▷ Adresa - opština
- ▷ Adresa - država
- ▶ Davatelj osiguranja - Glavno mjesto poslovanja
 - ▷ Kontakt - telefon
 - ▷ Kontakt - mobilni
 - ▷ Kontakt - fax
 - ▷ Kontakt - email
 - ▷ Adresa - ulica i broj
 - ▷ Adresa - mjesto
 - ▷ Adresa - opština
 - ▷ Adresa - država
- ▶ Davatelj osiguranja - Ovlašćena lica
 - ▷ Ovlašćeno lice - MB
 - ▷ Ovlašćeno lice - Ime
 - ▷ Ovlašćeno lice - Prezime
- ▶ Davatelj osiguranja - Odgovorna lica
 - ▷ Odgovorno lice - MB
 - ▷ Odgovorno lice - Ime
 - ▷ Odgovorno lice - Prezime

Pozivom metode **GetInsurances** se dobijaju podaci o stanju osiguranja nekog lica za zadati period (može ih imati 0 ili više), po istoj strukturu kao što je prethodno navedeno za metodu **GetCurrentInsurance**, samo sa tom razlikom što **GetInsurances** vraća ne samo aktuelne podatke o osiguranju lica, već i istorijske otkad postoji evidencija.

Registar CROO bi u navedenom smislu, osim što je izvor podataka o FPIO i FZO osiguranjima lica, mogao da bude izvor i podataka o zaposlenju koji se evidentiraju u ENL:

1. Opšte	2. Motivacija	3. Profesija	4. Ostali faktori	5. Prava	6. Zapošljavanje	7. Javljanje	8. Posredovanje	9. Status	10. Aktivnosti	11. Plan	12. Poruke
Zapošljavanje											
	Poslodavac	Opština	Zanimanje	RO	Početak	Kraj	Način z...	Radni staž	Razl. pres.		
1	"Stelborg"	HERCEG NOVI	Rukovalac robom - pomoćni prodavac (II...	7	2003/09/01	2003/11/30	3	00/03/00	35		
2	TOTEM SUR	HERCEG NOVI	Servir	2	2004/03/16	2004/06/08	3	00/02/23	35		
3	NAUTILUS DOO	HERCEG NOVI	Točilac pića	7	2005/05/01	2005/07/31	3	00/03/00	35		
4	MERCATOR-MEX DOO	PODGORICA	Pomoćnik pekara	2	2008/07/21	2008/12/22	4	00/05/02	35		
5	VELODER DOO	HERCEG NOVI	Pekar	7	2016/06/20	2016/09/05	4	00/02/17	35		
6	MMS VLASNIK MILKA KVRGIĆ H...	HERCEG NOVI	Pomoćnik pekara	7	2018/07/01	2018/07/02	4	00/00/02	1		
7	MERCATOR-CG DOO PODGOR...	HERCEG NOVI	Rukovalac robom - pomoćni prodavac (II...	7	2019/06/05		3	00/00/00			
8	"MERCATOR-CG" D.O.O. POD...	HERCEG NOVI	Rukovalac robom - pomoćni prodavac (II...	2	2019/10/01		3	00/00/00			
9	HDL LAKOVIĆ	HERCEG NOVI	Prodavac (III SSS i KV)	2	2020/02/03		3	00/00/00			
10	"DOMAĆA RADINOST" - HERC...	HERCEG NOVI	Rukovalac robom - pomoćni prodavac (II...	7	2020/07/01		3	00/00/00			

Izvor: slike ekrana dostavljene od strane ZZZCG

5. Analiza drugih sistema u ZZZCG

Pored ENL, u ZZZCG je u upotrebi još 10 aplikacija za posebne poslovne procese, od kojih je 8 web-orijentisano. Izgrađene su na miksu nekoliko starih generacija Microsoft-ovih tehnologija, većina od njih se bazira na ASP 2.0, baza podataka je MS SQL 2008, protokol za komunikaciju sa institucijama izvan ZZZCG je SOAP. U pitanju su sljedeće aplikacije:

1. Evidencija slobodnih radnih mjesta;
2. Evidencija slobodnih radnih mjesta uz posredovanje po nalogu;
3. Aplikacija za novčane naknade;
4. Aplikacija za praćenje Stručnog osposobljavanja i pripreme (SOP). Ova aplikacija pokriva mjere aktivne politike za zapošljavanje kao što su prekvalifikacija, dokvalifikacija, sticanje posebnih znanja, stručno osposobljavanje, javni radovi, dok se ostali programi APZ (kreditiranje, informativni seminari, fond rada, otvaranje novih radnih mjesta...) prate, iako modifikovano, samo u okviru ENL. Aplikacija ENL je spregnuta sa SOP aplikacijom;
5. Subvencije zarada **(ne postoji elektronska baza podataka, već se evidencija manuelno vodi u MS Excel-u);**
6. Program stručnog osposobljavanja za visokoškolce (ne postoji veza sa portalom www.euprava.me gdje poslodavci oglašavaju raspoloživa radna mjesta u kontekstu PSO, **već se zahtjev popunjava manuelno u ZZZCG i unosi u aplikaciju od strane službenika;**
7. Aplikacija za program za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja - krediti za samozapošljavanje (nije uvezana sa ostalim aplikacijama u ZZZCG zbog tehničkih ograničenja, bazirana na MS Access, stavljena u produkciju 1999. godine);
8. Aplikacija za finansijsko praćenje programa za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja (takođe MS Access, nije uvezana sa ostalim aplikacijama u ZZZCG zbog tehničkih ograničenja);
9. Aplikacija za evidenciju privrednih subjekata koji su korisnici programa državne pomoći. Ova aplikacija je povezana sa drugim aplikacijama u ZZZCG, ali izvještavanje iz nje nije adekvatno riješeno, nije moguće dobiti istoriju korišćenja programa aktivne politike zapošljavanja po firmi, niti kakve je zaista efekte imalo učešće u programu na evidenciju nezaposlenih lica u ZZZCG;
10. Aplikacija za praćenje programa grantova za samozapošljavanje (Oracle Forms and Reports), u produkciji od 2019. godine, povezana je jednosmjerno sa ENL. U trenutku pisanja ovog izvještaja, u toku je izgradnja 2. faze aplikacije;
11. Aplikacija za statistiku i izvještavanje. Ovo je alat za predefinisane prilagođene izvještaje (u trenutku izrade ove analize postoji oko 700-800 izvještaja, ali mnogi od njih su redundantni), napravljen tako da prikazuje podatke koji su domen svih prethodno pomenutih aplikacija. Svaki izveštaj zasnovan je kreiranim SQL Server Stored procedurama, koje su sačuvane u bazi podataka. Rješenje nudi odgovarajući korisnički interfejs za odabir željenog izvještaja i njegovih parametara. Dobijeni skup podataka može se eksportovati u .xls format, a postoji i grafička reprezentacija podataka.

PREPORUKA 3: ZZZ treba da otpočne reinženjering postojećeg ili izgradnju potpuno novog informacijskog sistema, baziranog na mikroservisnoj arhitekturi REST/SOAP, takvog da podrži elektronsko slanje/primanje zahtjeva u vidu strukturiranih poruka razmjenjivih putem web servisa. Takav sistem bi zamijenio pojedinačne aplikacije, posebno one koje imaju tehničke limitacije za povezivanje i razmjenu podataka. Na ovaj način bi se prevazišao problem nedostatka zvanične podrške postojećim tehnologijama na kojima je baziran sistem ZZZCG i produžio životni vijek softvera uz mogućnost kontinuiranog održavanja.

PREPORUKA 4: Unos podataka koji su relevantni za procese u ZZZCG, a trenutno se unose manuelno, treba digitalizovati.

PREPORUKA 5: Treba unaprijediti aplikaciju za evidenciju privrednih subjekata koji su korisnici programa državne pomoći, posebno u pogledu izvještavanja, sa ciljem određivanja limita za korišćenje programa državne pomoći⁸ i sagledavanja preciznih efekata od njihovog korišćenja.

6. Drugi sistemi od značaja za poslovne procese u ZZZCG

Tokom izrade ove analize, identifikovani su i informacioni sistemi i zakonski okviri za koje su nadležni drugi organi vlasti, a od čije upotrebe posredno mogu da zavise poslovni procesi ZZZCG. To su:

1. Portal www.euprava.me
2. Ministarstvo finansija
3. Uprava za statistiku Crne Gore - MONSTAT
4. Agencija za zaštitu ličnih podataka (Zakon o zaštiti podataka o ličnosti)
5. Akademske institucije:
 - Univerzitet Crne Gore
 - Univerzitet Donja Gorica
 - Univerzitet Mediteran
 - Univerzitet Adriatik Bar
6. Informaciono-komunikaciona mreža organa kojom upravlja Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija

⁸ <http://www.azzk.me/dp/doc/Pravni%20okvir/Zakon%20o%20kontroli%20drzavne%20pomoci%202018.pdf>

7. Analiza trenutnog stepena interoperabilnosti između uključenih institucija

U skladu sa Zakonom o elektronskoj upravi ("Službeni list CG", br. 72/2019) Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija vodi Evidenciju registara i informacijskih sistema - Metaregistar, koji vode organi vlasti u skladu sa posebnim propisima i koji predstavljaju bazne registre za određene grupe podataka, kao što su podaci o građanima, podaci o privrednim subjektima, podaci o prostoru i drugi podaci neophodni u procesu pune interoperabilnosti registara.

Jedan od osnovnih sistema neophodnih za uspješnu realizaciju razmjene podataka između ključnih registara je Jedinstveni sistem za elektronsku razmjenu podataka između organa vlasti (JISERP), koji predstavlja vezu između jedinstvene mrežne i systemske infrastrukture na kojoj počiva informacijski sistem organa državne uprave i tehnološki divergentnih aplikativnih rješenja pojedinih organa vlasti, koji obezbjeđuje razmjenu podataka između više sistema, nezavisno od kompatibilnosti sistema koji isti imaju. JISERP je hostovan na 5 virtuelnih mašina, dok je identično testno okruženje podignuto na takođe 5 virtuelnih mašina manjeg kapaciteta.

Eksterna interoperabilnost sistema u ZZZCG, pri čemu se ovdje primarno misli na ENL aplikaciju, treba da omogući da ENL preko JISERP preuzima relevantne podatke iz baznih registara drugih organa vlasti, u različitim vremenskim intervalima, i sa njima automatski popunjava bazu podataka koja je osnova poslovnih procesa u ZZZCG. Ova razmjena se uspostavlja putem web servisa sa digitalnim sertifikatom za autentikaciju servera koji razmjenjuju podatke.

PREPORUKA 6: ZZZCG treba da uspostavi razmjenu preko JISERP sa sledećim registrima:

- ▶ Centralni registar stanovnika (iCRS), dostupan preko JISERP, za opšte podatke o licima koja se prijavljuju na evidenciju ZZZCG;
- ▶ Centralni registar osiguranika i obveznika (CROO), dostupan preko JISERP, za podatke o osiguranim licima sa svim pratećim detaljima osiguranja;
- ▶ Centralni registar privrednih subjekata (CRPS), dostupan preko JISERP, podaci o poslodavcima;
- ▶ Informacioni sistem socijalnog staranja, informacije o socijalnim davanjima, dostupan preko JISERP, ali ZZZCG na ovaj način ne preuzima podatke, već postoji uspostavljena direktna razmjena podataka na relaciji MFSS - ZZZCG;
- ▶ Informacioni sistem socijalnog staranja, informacije o radnoj aktivaciji, servis nije dostupan preko JISERP, već postoji uspostavljena direktna razmjena podataka na relaciji MFSS - ZZZCG;
- ▶ Informacioni sistem obrazovanja Crne Gore (MEIS), podaci o stečenim kvalifikacijama svih nivoa, dostupan preko JISERP;
- ▶ Registar priznavanja inostranih obrazovnih isprava, prema dostupnim informacijama u trenutku izrade ovog izvještaja, nije dostupan preko JISERP;
- ▶ Registar Vladinih mjera aktivne politike za zapošljavanje, prema dostupnim informacijama u trenutku izrade ovog izvještaja, nije dostupan preko JISERP;

- ▶ Registar izdatih dozvola za stalni boravak i dozvola za privremeni boravak, uključujući i dozvole za privremni boravak i rad stranaca, dostupan preko JISERP;
- ▶ Registar stranaca kojima je u skladu sa posebnim zakonom regulisan boravak, odnosno regulisan status u Crnoj Gori (izbjeglice, tražioci azila i drugi), dostupan preko JISERP;
- ▶ Registar novčanih kazni i prekršajne evidencije, dostupan preko JISERP;

Takođe, treba uspostaviti vezu sa registrima/sistemima, koji u trenutku izrade ovog izvještaja nijesu dostupni preko JISERP-a, a istovremeno nijesu u potpunosti uspostavljeni ni na strani izvora podataka:

- ▶ Evidencija nepravilnosti u domenu zapošljavanja i radnih odnosa (JIIS), nije dostupna preko JISERP;
- ▶ Evidencija prekršajnih postupaka pokrenutih u toku vršenja inspeksijskog nadzora (JIIS), nije dostupna preko JISERP.

8. Preporuke i zaključci

Informacioni ekosistem ZZZCG bi trebao da bude tehnološki savremen, web-orjentisan, centralizovan sistem, usklađen sa poslovnim procesima i procedurama, odnosno da prirodno slijedi korake poslovnih procesa Zavoda i prati korisnika u uobičajenom redosledu aktivnosti koje obavlja. U tom kontekstu, preporuke i zaključci se odnose na sljedeće:

1. Izrada plana tehničkog i funkcionalnog unapređenja ENL aplikacije i 8 posebnih, web orjentisanih aplikacija u ZZZCG, koji treba da bude praćen izradom ToR-a projekta;
2. Izrada plana ponovne izgradnje aplikacija za program za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja - krediti za samozapošljavanje, i aplikacija za finansijsko praćenje programa za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja, i njihovo uvođenje u prethodno pomenuti informacioni sistem ZZZCG;
3. Izrada plana ponovne izgradnje aplikacije "Subvencija zarada" i njeno uvođenje u prethodno pomenuti informacioni sistem ZZZCG;
4. Izrada plana migracije i migracionih procedura koja podrazumijeva:
 - a. Identifikaciju sistema i podataka koji se migriraju (nazivi baza, tabela i atributa, ključevi, tipovi podataka i dozvoljeni opsezi vrijednosti),
 - b. Definisanje "source-to-target" rečnika,
 - c. specificiranje obima, sadržaja i dinamike migracije podataka iz postojećih sistema u novu verziju sistema ZZZCG,
 - d. Analizu duplikata i nedostajućih vrijednosti, bilo da su nastali uslijed sistemskih propusta ili ljudskom greškom,
 - e. Analizu nedoslednosti u istorijskim podacima (bilo sa aspekta nepoklapanja u različitim izvorima ili dužine vremenskih serija koje su dostupne za ETL);

5. Izrada plana za povećanje stepena interoperabilnosti sa registrima institucija izvan sistema ZZZCG, a preko JISERP:
 - a. Definirati operativni plan povezivanja i preuzimanja podataka iz registara koji su već ponuđeni kroz JISERP (u prvoj fazi bi trebalo, u mjeri u kojoj je moguće, uspostaviti preuzimanje podataka o licima iz iCRS-a i podataka o osiguranju lica i poslodavcima iz CROO-a),
 - b. Definirati plan povezivanja i preuzimanja podataka iz registara koji trenutno nijesu ponuđeni kroz JISERP.

9. Akcioni plan za interoperabilnost

Akcioni plan za uspostavljanje interoperabilnosti između odabranih informacionih sistema i registara koji imaju ulogu u upravljanju tržištem rada u Crnoj Gori: Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, Centara za socijalni rad pod nadležnošću Ministarstva finansija i socijalnog staranja, Uprave prihoda Crne Gore, Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava, Uprave za inspekcijske poslove (Inspekcija rada), Agencije za zaštitu konkurencije, Ministarstva javne uprave, digitalnog društva i medija i Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta, definiše strateške i operativne ciljeve koje je potrebno ispuniti, kao i aktivnosti koje je potrebno realizovati, kako bi se kvalitet usluga ZZZCG podigao na viši nivo, kako bi se pronašli načini za brže i efikasnije odgovore na izazove povezane sa tržištem rada (kao što je COVID-19), te kako bi se stvorile pretpostavke za jačanje uticaja ZZZCG na javne politike Vlade Crne Gore.

U Akcionom planu za unapređenje interoperabilnosti (u daljem tekstu: Akcioni plan) identifikovana su tri strateška cilja:

- ▶ **I strateški cilj - Podizanje kvaliteta usluga ZZZCG prema krajnjim korisnicima.** Ovaj cilj će se ostvariti realizacijom sledećih operativnih ciljeva:
 - ▶ Razvoj novog, ili reinženjering postojećeg informacionog sistema ZZZCG;
 - ▶ Unapređenje postojećih poslovnih praksi i zakonodavnog okvira sa ciljem lakšeg i efikasnijeg pružanja usluga iz domenske oblasti;
 - ▶ Realizacija pripremnih aktivnosti za integraciju sa EURES-om (dostupno samo za EU/EEA zemlje);
- ▶ **II strateški cilj - Uspostavljanje ili nadogradnja eksterne interoperabilnosti sa institucijama koje upravljaju baznim registrima koji su od interesa za poslovanje ZZZCG.** Ostvarenje II strateškog cilja podrazumijeva realizaciju sledećih operativnih ciljeva:
 - ▶ Povezivanje sa Centralnim registrom stanovnika (iCRS), registrom izdatih dozvola za stalni boravak i dozvola za privremeni boravak, uključujući i dozvole za privremni boravak i rad stranaca, te registrom stranaca kojima je u skladu sa posebnim zakonom regulisan boravak, odnosno regulisan status u Crnoj Gori (izbjeglice, tražioci azila i drugi);
 - ▶ Povezivanje sa Centralnim registrom osiguranika i obveznika (CROO) i Centralnim registrom privrednih subjekata (CRPS) u Upravi prihoda;
 - ▶ Povezivanje sa Informacionim sistemom socijalnog staranja (ISSS) u Ministarstvu finansija i socijalnog staranja;
 - ▶ Povezivanje sa Informacionim sistemom obrazovanja Crne Gore (MEIS) u Ministarstvu prosvjete, nauke, kulture i sporta;
 - ▶ Povezivanje sa informacionim sistemom Inventar državne pomoći u Agenciji za zaštitu konkurencije, uključujući i Registar državne pomoći Covid-19 i Registar podrške De minimis;

- Povezivanje sa Jedinstvenim inspekcijskim informacionim sistemom (JIIS) u Upravi za inspekcijske poslove.

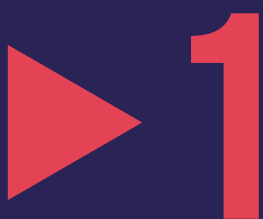
► **III strateški cilj - Jačanje legislativnog okvira i izgradnja sistema koji posredno podržavaju poslovne procese ZZZCG.** Kako bi se ostvario III strateški cilj neophodno je ispuniti sledeće operativne ciljeve:

- Uspostavljanje jedinstvenog nacionalnog okvira kvalifikacija koje se mogu steći u Crnoj Gori;
- Uspostavljanje (popunjavanje) adresnog registra Crne Gore;
- Uspostavljanje centralnog repozitorijuma (koji uključuje sve univerzitete u Crnoj Gori) osoba sa stečenom kvalifikacijom od VI do VIII nivoa kvalifikacija.

Akcioni plan se donosi na period od tri godine i može se revidirati. Revizija akcionog plana vrši se na osnovu nalaza i preporuka Radne grupe za izradu Akcionog plana za interoperabilnost predmetnih sistema i registara.

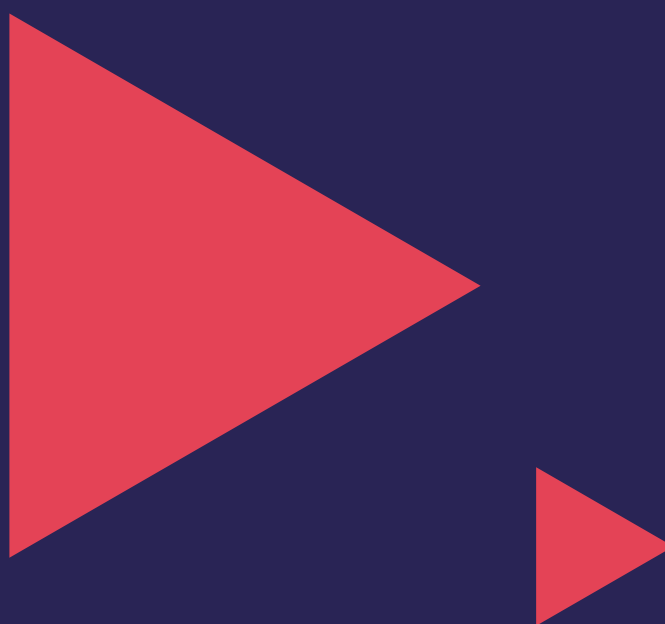
10. Praćenje realizacije Akcionog plana

Kako bi se osigurala blagovremena i kompletna realizacija obaveza u skladu sa definisanim nadležnostima i rokovima, realizacija Akcionog plana će se pratiti na redovnim mjesečnim sastancima Operativnog tima za praćenje realizacije ovog akcionog plan, koji će formirati Ministarstvo ekonomskog razvoja. Izvještaj o realizaciji Akcionog plana biće pripreman na godišnjem nivou (u maju za prethodnih 12 mjeseci) i dostavljan Vladi na upoznavanje i usvajanje.

Strateški cilj:

Podizanje kvaliteta usluga ZZZCG prema krajnjim korisnicima

STRATEŠKI CILJ 1	Podizanje kvaliteta usluga ZZZCG prema krajnjim korisnicima				
Operativni cilj 1	Razvoj novog, ili reinženjering postojećeg informacionog sistema ZZZCG				
Indikator učinka a)	Početna vrijednost		Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta		
Tehničko unapređenje informacionog sistema ZZZCG	Postojeći informacioni sistem ZZZCG, opisan u prethodnim djelovima ovog dokumenta je baziran na starijim, prevaziđenim tehnologijama, i potrebno ga je iz temelja refaktorisati da bi mogao da odgovori potrebama ove institucije u XXI vijeku		Tehnički unaprijeđen informacioni sistem ZZZCG kroz izgradnju novog ili kompletni reinženjering postojećeg, uz razvoj novih modula i proširenje/izmjenu baze podataka, tako da podržava poslovne procese ZZZCG		
Indikator učinka b)	Početna vrijednost		Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta		
Obučiti službenike u ZZZCG za pružanje usluga kroz novi informacioni sistem i mjeriti njihove učinke	Službenici u ZZZCG trenutno poznaju djelove sistema koji su u vezi sa njihovim radnim zadacima. Ne postoji uspostavljen sistem mjerenja performansi.		Službenici koji rade sa korisnicima, ali i službenici koji pružaju podršku back-office procesima u ZZZCG sveobuhvatno obučeni za pružanje usluga kroz novi ili refaktorisani informacioni sistem, sa jasno definisanim metrikama učinka (KPI) za svakog ponaosob		
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja br. 1	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka i završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja

1.1. Analiza poslovnih procesa ZZCG, uporedna analiza EU praksi u ovoj oblasti, kako bi se utvrdila odstupanja i napravio plan reorganizacije postojećih procesa	Završena gap analiza poslovnih procesa ZZCG	ZZCG, MER	april - decembar 2022.	Podrška inostranih partnera ili budžet CG
	Završen plan reorganizacije procesa sa definisanim funkcionalnim i nefunkcionalnim zahtjevima i prioritetima			
	Zakonski okvir usklađen sa izmijenjenim poslovnim procesima			
1.2. Izrada predloga tehničkih i funkcionalnih unapređenja trenutnog sistema ZZCG, ili razvoj novog	Završena specifikacija projekta reinženjeringa postojećeg ili specifikacija zahtjeva za razvoj novog informacionog sistema	ZZCG, MER	III kvartal 2021.	Podrška inostranih partnera ili budžet CG
	Završen postupak javne nabavke i izabran dobavljač budućeg informacionog sistema		--	
1.3. Reinženjering postojećeg ili razvoj novog sistema ZZCG uključujući dizajn, razvoj, testiranje, izradu dokumentacije i stavljanje u produkciju u skladu sa izmijenjenim poslovnim procesima, kao i metodologijom utvrđenom projektnim planom	Završena izrada projektnog plana i plana razvoja	ZZCG, MER	oktobar 2021 - decembar 2022.	Podrška inostranih partnera ili budžet CG
	Završen "source-to-target" rečnik i plan migracije podataka sa aspekta promjene strukture baze podataka (bilo da se radi o nadogradnji postojeće ili izradi nove)			
	Završen razvoj sistema prema utvrđenom planu i funkcionalnoj specifikaciji			

	Završena izrada unit i regresionih testova					
	Završena migracija podataka iz postojećih struktura					
	Sistem stavljen u produkciju					
	Završena i predana na korišćenje sistematska dokumentacija i korisnička uputstva					
	Završene obuke svih korisnika za rad na novom ili unaprijeđenom sistemu, prema planu obuka					
1.4. Uspostaviti održavanje novog ili unaprijeđenog informacionog sistema u svrhu podrške stabilnom radu, unapređenju performansi sistema i funkcionalnim proširenjima ili zakonski motivisanim proširenjima ukoliko se za tim ukaže potreba	Potpisan ugovor o održavanju i kontinuiranom unapređenju sistema na najmanje 3 godine	ZZZCG, MER	decembar 2022 - kontinuirano	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG	
1.5. Uspostaviti sistem za mjerenje učinaka službenika u ZZZCG, sa ciljem otklanjanja "uskih grla" i povećanja efikasnosti	Razvijen model za mjerenje učinaka sa jasno definisanim indikatorima performansi	ZZZCG, MER	oktobar 2022 - oktobar 2023.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG	

	Razvijen elektronski sistem za praćenje performansi sa naprednim sistemom za izvještavanje i notifikacije				
Operativni cilj 2	Unapređenje postojećih poslovnih praksi i zakonodavnog okvira sa ciljem lakšeg i efikasnijeg pružanja usluga iz domenske oblasti				
Indikator učinka a)	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta			
Unapređenje postojećih poslovnih praksi u cilju lakšeg i efikasnijeg pružanja usluga	Postojeće poslovne prakse insistiraju na fizičkom prisustvu korisnika usluga ZZZCG u prostorijama biroa	Fizički kontakti sa korisnicima usluga svedeni na minimum, odnosno omogućene online prijave na evidenciju nezaposlenih lica, a za poslodavce na evidenciju slobodnih radnih mjesta. Takođe, omogućena elektronska komunikacija sa Savjetodavcima.			
Indikator učinka b)	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta			
Unapređenje postojećeg zakonskog okvira u cilju lakšeg i efikasnijeg pružanja usluga	Aktuelni zakonski okvir podržava praksu fizičkog prisustva korisnika usluga ZZZCG u prostorijama biroa	Prilagođen zakonski okvir tako da podržava kontakte sa korisnicima usluga putem savremenih sredstava komunikacije (web-portali, customer-care sistemi, call-centri i sl.)			
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja br. 2	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka i završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja

2.1 Analiza poslovnih praksi i izrada plana za unapređenje istih, u cilju smanjenja fizičkog prisustva korisnika u prostorijama ZZZCG	Završen plan unapređenja poslovnih praksi	ZZZCG, MER	april - jun 2021.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG
2.2. Implementacija plana	Implementiran plan unapređenja poslovnih praksi	ZZZCG, MER	jun 2021 - jun 2022.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG
2.3. Usklađivanje normativno-pravnog okvira, ažuriranje aktuelnih i donošenje novih zakonskih propisa i drugih pravnih akata kako bi podržali unapređenje poslovnih praksi	Potpuna primjena Zakona o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu („Službeni list CG“, br. 31/17 i 72/19) i Nacionalnog identifikacionog dokumenta (NID), u cilju digitalizacije usluga Zavoda za zapošljavanje	ZZZCG, MER	jul 2021 - decembar 2022.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG
Operativni cilj 3	Realizacija pripremnih aktivnosti za integraciju sa EURES-om (kada to bude moguće, dostupno samo za EU/EEA zemlje);				
Indikator učinka a)	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta			
Potpuna integracija između ZZZCG i EURES-a. ZZZCG bi tako postao pristupna tačka Crne Gore za sve informacije o tržištu rada koje se razmjenjuju sa EURES-om	Trenutno ne postoji integracija navedenih sistema	Uspostavljena puna integracija između ZZZCG i EURES-a			

Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja br. 3	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka i završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
3.1. Realizacija pripremnih aktivnosti za integraciju sa EURES-om	Završena nabavka opreme i realizacija tehničkih pretpostavki za integraciju	ZZZCG, MER	--	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG IPA 2020
3.2. Razvoj web-portala za oglašavanje slobodnih radnih mjesta od strane poslodavaca i registraciju nezaposlenih lica, postavljanje CV-a i prijavu na oglas (ovo je preduslov za priključivanje mreži EURES-a)	Završen web-portal	ZZZCG, MER	mart - decembar 2021.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG
3.3. Uspostavljanje integracije između ZZZCG i EURES-a	Mapiranje podataka ZZZCG po standardima EURES-a	ZZZCG, MER	--	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG
	Kreiranje servisa za slanje podataka EURES-u				
	Prihvatanje i objavljivanje podataka na portalu EURES-a (uz obavljene kontrole EURES-a)				

► 2

Strateški cilj:

Uspostavljanje ili nadogradnja eksterne interoperabilnosti sa institucijama koje upravljaju baznim registrima koji su od interesa za poslovanje ZZZCG

STRATEŠKI CILJ 2	Uspostavljanje ili nadogradnja eksterne interoperabilnosti sa institucijama koje upravljaju baznim registrima koji su od interesa za poslovanje ZZZCG
Operativni cilj 1	Povezivanje sa Centralnim registrom stanovnika (ICRS), registrom izdatih dozvola za stalni boravak i dozvola za privremeni boravak, uključujući i dozvole za privremeni boravak i rad stranaca, te registrom stranaca kojima je u skladu sa posebnim zakonom regulisan boravak, odnosno regulisan status u Crnoj Gori (izbjeglice, tražioci azila i drugi);
Indikator učinka a)	Početna vrijednost Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta
Uspostavljanje pune interoperabilnosti sa navedenim registrima	Trenutno ne postoji uspostavljena interoperabilnost sa registrima Ministarstva unutrašnjih poslova
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja br. 1	Indikator rezultata Nadležne institucije Datum početka i završetka aktivnosti Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti Izvor finansiranja
1.1. Realizacija administrativne procedure za pristup JISERP-u i preuzimanje podataka od strane ZZZCG	Ispunjeni uslovi iz Pravilnika o tehničkim uslovima i sigurnosnim standardima za pristup jedinstvenom sistemu za elektronsku razmjenu podataka Ispunjeni uslovi iz Uredbe o načinu upravljanja i drugim pitanjima od značaja za funkcionisanje JISERP-a ZZZCG, MUP, MER, MJU april 2021 - decembar 2022. -- Podrška inostranih partnera ili budžet CG

1.2. Definisanje pravnog osnova za preuzimanje podataka od strane ZZZCG	Definisan pravni osnov za preuzimanje podataka iz registara MUP-a	ZZZCG, MUP, MER, MJU	april 2021 - decembar 2022.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG
	Potpisan memorandum o razumijevanju (MOU) koji definiše preuzimanje podataka između dvije institucije (ukoliko u postojećem zakonskom okviru ne postoji definisan pravni osnov)				
	1.3. Izrada servisa sa strane ZZZCG za prihvatanje podataka	ZZZCG, MUP, MER, MJU	april - jun 2022.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG
	1.4. Mapiranje noisy podataka, dedupliciranje podataka i ažuriranje postojeće baze prema podacima koji budu pristizali iz registara MUP-a	ZZZCG, MER	jul 2021 - decembar 2022.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG
1.5. Za sva lica koja se nakon uspostavljene razmjene podataka prijavljuju na ENL fizičkim dolaskom u prostorije Biroa, promijeniti proces prijave tako da se unošenjem JMB povlače podaci o licu preko web-servisa	Unaprijeđena poslovna praksa ZZZCG	ZZZCG, MER	jul 2021 - kontinuirano	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG

Operativni cilj 2		Povezivanje sa Centralnim registrom osiguranika i obveznika (CROO) i Centralnim registrom privrednih subjekata (CRPS) u Upravi prihoda				
Indikator učinka a)	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta				
Uspostavljanje pune interoperabilnosti sa navedenim registrima	Trenutno postoji uspostavljena direktna veza na relaciji ZZZCG - Uprava prihoda i podaci se preuzimaju od strane ZZZCG	Uspostavljena puna interoperabilnost sa registrima Uprave prihoda preko JISERP				
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja br. 2	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka i završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja	
2.1. Budući da institucije već razmjenjuju predmetne podatke, ZZZCG treba kroz JISERP da podnese prijave za preuzimanje podataka u kojem navodi i pravni osnov za preuzimanje	Pravni osnov za preuzimanje podataka iz registara UP poslat kroz JISERP	ZZZCG, MER, MFSS, UP, MJU	april - jun 2021.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG	
2.2. Prilagođavanje servisa sa strane ZZZCG za prihvatanje podataka preko JISERP	Prilagođen web-servis koji je već u upotrebi	ZZZCG, MER, MFSS, UP, MJU	april - jun 2021.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG	

2.3. Prilagođavanje postojeće baze u ZZZCG načinu vođenja podataka u registru CRPS, uz proširenje za atribute podružnica	Unaprijeđena struktura baze ZZZCG	ZZZCG, MER, MFSS, UP, MJU	jul 2021 - decembar 2021.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG
2.4. Za sva pravna lica koja nakon uspostavljene razmjene podataka prijavljuju slobodna radna mjesta, promijeniti proces prijave tako da se unošenjem PIB broja povlače podaci o pravnom licu preko web-servisa	Unaprijeđena poslovna praksa ZZZCG	ZZZCG, MER, MFSS, UP, MJU	decembar 2022 - kontinuirano	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG
Operativni cilj 3	Povezivanje sa Informacionim sistemom socijalnog staranja (ISSS) u Ministarstvu finansija i socijalnog staranja				
Indikator učinka a)	Početna vrijednost		Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta		
Uspostavljanje pune interoperabilnosti sa navedenim registrima	Trenutno postoji uspostavljena direktna veza na relaciji ZZZCG - MFSS i podaci se preuzimaju preko razvijenih web-servisa		Uspostavljena puna interoperabilnost sa sistemom Ministarstva finansija i socijalnog staranja preko JISERP		
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja br. 3	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka i završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja

3.1. Realizacija administrativne procedure za pristup JISERP-u i preuzimanje podataka od strane ZZZCG	Ispunjeni uslovi iz Pravilnika o tehničkim uslovima i sigurnosnim standardima za pristup jedinstvenom sistemu za elektronsku razmjenu podataka	ZZZCG, MER, MFSS, UP, MJU	april - jun 2021.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG
	Ispunjeni uslovi iz Uredbe o načinu upravljanja i drugim pitanjima od značaja za funkcionisanje JISERP-a				
3.2. Budući da institucije već razmjenjuju predmetne podatke, ZZZCG treba kroz JISERP da podnese prijave za preuzimanje podataka u kojem navodi i pravni osnov za preuzimanje	Pravni osnov za preuzimanje podataka iz registara UP poslat kroz JISERP	ZZZCG, MER, MFSS, UP, MJU	april - jun 2021.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG
3.3. Prilagođavanje servisa sa strane ZZZCG za prihvatanje podataka preko JISERP	Prilagođen web-servis koji je već u upotrebi	ZZZCG, MER, MFSS, UP, MJU	april - jun 2021.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG
Operativni cilj 4					
Povezivanje sa Informacionim sistemom obrazovanja Crne Gore (MEIS) u Ministarstvu prosvjete, nauke, kulture i sporta					
Indikator učinka a)	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta			
Uspostavljanje pune interoperabilnosti sa registrima u MPNKS	Trenutno ne postoji uspostavljena interoperabilnost sa registrima Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta	Uspostavljena puna interoperabilnost sa registrima Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta			

Indikator učinka b)	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta			
Povezivanje sa centralnim repozitorijumom studenata i lica sa stečenom kvalifikacijom od VI do VIII nivoa kvalifikacija (kad to bude moguće)	Trenutno u MPNKS ne postoji centralni repozitorijum studenata i diplomaca, ali je u planu razvoj istog	Uspostavljena puna interoperabilnost sa centralnim repozitorijumom studenata i diplomaca (nakon što bude izgrađen) u cilju vršenja prediktivnih analiza potreba tržišta rada koje će nastupiti činom diplomiranja svake generacije studenata			
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja br. 4	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka i završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
4.1. Razvoj odgovarajućeg web-servisa od strane MPNKS kojim bi se podaci o stečenom nivou obrazovanja ponudili preko JISERP	Razvijen web-servis i podaci ponuđeni kroz JISERP	MPNKS, MJU	april - jun 2021.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG
4.2. Razvoj odgovarajućeg web-servisa od strane MPNKS kojim bi se podaci o priznavanju inostranih obrazovnih isprava ponudili preko JISERP	Razvijen web-servis i podaci ponuđeni kroz JISERP	MPNKS, MJU, ZZZCG, MER	april - decembar 2021.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG
4.3. Definisan pravni okvir za preuzimanje podataka iz registara MPNKS od strane ZZZCG, uz	Definisan pravni osnov za preuzimanje podataka iz registara MPNKS uz izmjenu i usvajanje od strane Skupštine	MPNKS, MJU, ZZZCG,	april 2021 - decembar 2022.	--	Podrška inostranih partnera ili

izmjenu postojeće regulative i njeno usvajanje od strane Skupštine	postojeće regulative	MER			budžet CG
	Potpisan memorandum o razumijevanju (MOU) koji definiše preuzimanje podataka između dvije institucije (ukoliko u predviđenom roku, ili iz bilo kojih drugih razloga, nije izvodljivo promijeniti postojeći zakonski okvir)				
4.4. Izrada servisa sa strane ZZZCG za prihvatanje podataka iz navedenih registara	Izgrađeni web-servisi prema definisanoj specifikaciji	ZZZCG, MER, MJU	jul 2021 - februar 2022.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG
4.5. Mapiranje noisys podataka, dedupliciranje podataka i ažuriranje postojeće baze prema podacima koji budu dolazili iz registara MPNKS	Ažuriranje baze evidentiranih lica u ZZZCG, u smislu nivoa stečenog obrazovanja ili priznavanja inostranih obrazovnih isprava	ZZZCG, MER	februar 2022 - jul 2022.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG
4.6. Za sva lica koja se nakon uspostavljenih razmjena podataka prijavljuju na ENL fizičkim dolaskom u prostorije Biroa, promijeniti proces prijave tako da se unošenjem JMB povlače podaci o nivou stečenog obrazovanja i inostranoj obrazovnoj ispravi (ako je lice steklo kvalifikaciju u inostranstvu) preko web-servisa	Unaprijeđena poslovna praksa ZZZCG	ZZZCG, MER	decembar 2022 - kontinuirano	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG

Operativni cilj 5 Povezivanje sa informacionim sistemom Inventar državne pomoći u Agenciji za zaštitu konkurencije, uključujući i Registar državne pomoći Covid-19 i Registar podrške De minimis;						
Indikator učinka a)	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta				
Uspostavljanje pune interoperabilnosti sa navedenim informacionim sistemom	Trenutno ne postoji uspostavljena interoperabilnost sa IS Inventar državne pomoći, uključujući i registar državne pomoći Covid-19 i registar De minimis podrške	Uspostavljena puna interoperabilnost sa registrima AZZK				
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja br. 5	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka i završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja	
5.1. Razvoj odgovarajućeg web-servisa od strane AZZK kojim bi se podaci o državnim pomoćima pravnim licima ponudili preko JISERP	Razvijen web-servis i podaci ponuđeni kroz JISERP	AZZK, MJU, ZZCCG, MER	januar - jun 2022.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG	
	Definisan pravni osnov za preuzimanje podataka iz registara MPNKS uz izmjenu postojeće regulative i usvajanje od strane Skupštine	AZZK, MJU, ZZCCG, MER	april 2021 - decembar 2022.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG	
5.2. Definisane pravne osnove za preuzimanje podataka iz registara AZZK od strane ZZCCG	Potpisan memorandum o razumijevanju (MOU) koji definiše preuzimanje podataka između dvije institucije (ukoliko u predviđenom roku, ili i bilo					

	kojih drugih razloga, nije izvodljivo promijeniti postojeći zakonski okvir)					
5.3. Izrada servisa sa strane ZZZCG za prihvatanje podataka iz navedenih registara	Izgrađeni web-servisi prema definisanoj specifikaciji	AZZK, MJU, ZZZCG, MER	jul - oktobar 2022.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG	
5.4. Mapiranje noisy podataka, dedupliciranje podataka i ažuriranje postojećih baza prema podacima koji budu dolazili iz registara AZZK a odnose se na poslodavce koji su korisnici aktivnih mjera Vladine politike zapošljavanja	Ažurirana baza pravnih lica u ZZZCG, u domenu korišćenja državnih pomoći	AZZK, ZZZCG, MER	oktobar 2022 - januar 2023.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG	
5.5. Za sva pravna lica koja nakon uspostavljenih razmjena podataka prijavljuju slobodna radna mjesta, promijeniti proces prijave tako da se unošenjem PIB broja povlače podaci o korišćenju državne pomoći preko web-servisa	Unaprijeđena poslovna praksa ZZZCG	AZZK, MER, ZZZCG, MJU	januar 2023 - kontinuirano	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG	
Operativni cilj 6	Povezivanje sa Jedinstvenim inspeksijskim informacionim sistemom (JIS) u Upravi za inspeksijske poslove (UIP)					
Indikator učinka a)	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta				

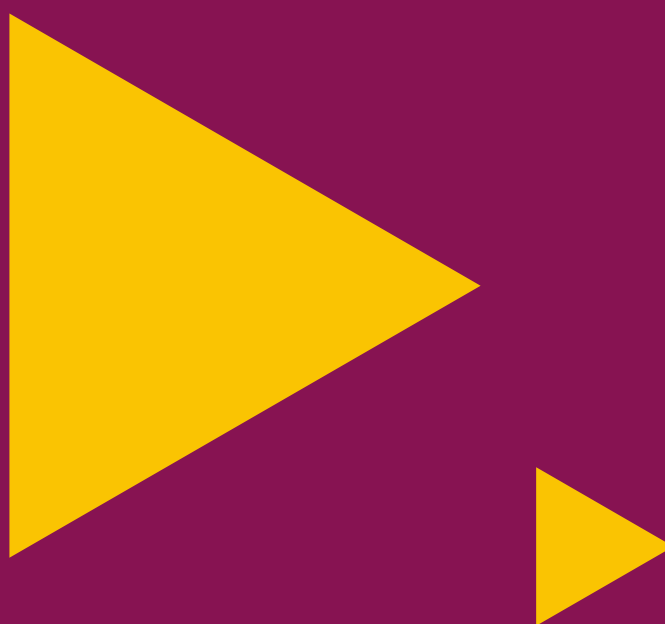
Uspostavljanje pune interoperabilnosti sa navedenim informacionim sistemom	Trenutno ne postoji uspostavljena interoperabilnost sa JIIS	Uspostavljena puna interoperabilnost sa registrima UIP u cilju prikupljanja informacija o nepravilnostima u domenu zapošljavanja i radnih odnosa, kao i prekršajnih postupaka pokrenutih u toku vršenja inspekcijaskog nadzora			
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja br. 6	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka i završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
6.1. Razvoj odgovarajućeg web-servisa od strane UIP kojim bi se podaci o nepravilnostima u domenu zapošljavanja i podaci o prekršajnim postupcima pokrenutih prema pravnim licima ponudili preko JISERP	Razvijen web-servis i podaci ponuđeni kroz JISERP	UIP, MJU, ZZCCG, MER	januar - jun 2022.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG
6.2. Definisanje pravnog osnova za preuzimanje podataka iz sistema JIIS od strane ZZCCG	Definisan pravni osnov za preuzimanje podataka iz registara UIP uz izmjenu postojeće regulative i usvajanje od strane Skupštine	UIP, MJU, ZZCCG, MER	januar - decembar 2022.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG
	Potpisan memorandum o razumijevanju (MOU) koji definiše preuzimanje podataka između dvije institucije (ukoliko u				

	predviđenom roku, ili i bilo kojih drugih razloga, nije izvodljivo promijeniti postojeći zakonski okvir)					
6.3. Izrada servisa sa strane ZZZCG za prihvrat podataka iz navedenih registara	Izgrađeni web-servisi prema definisanoj specifikaciji	UIP, MJU, ZZZCG, MER	jul - decembar 2022.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG	
6.4. Proširenje baze podataka ZZZCG za smještanje podataka koji budu dolazili iz JIIS	Unaprijeđena baza pravnih lica u ZZZCG	UIP, MJU, ZZZCG, MER	oktobar 2022 - januar 2023.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG	
6.5. Za sva pravna lica koja nakon uspostavljene razmjene podataka prijavljuju slobodna radna mjesta, promijeniti proces prijave tako da se unošenjem PIB broja povlače i podaci iz domena UIP	Unaprijeđena poslovna praksa ZZZCG	UIP, MJU, ZZZCG, MER	Januar 2023 - kontinuirano	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG	

▶ 3

Strateški cilj:

Jačanje legislativnog okvira i izgradnja sistema koji posredno podržavaju poslovne procese ZZCG

STRATEŠKI CILJ 3	Jačanje legislativnog okvira i izgradnja sistema koji posredno podržavaju poslovne procese ZZCGG				
Operativni cilj 1	Uspostavljanje jedinstvenog nacionalnog okvira kvalifikacija koje se mogu steći u Crnoj Gori				
Indikator učinka a)	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta	Uspostavljen jedinstveni nacionalni okvir kvalifikacija koje se mogu steći u Crnoj Gori, sa obavezom korišćenja od strane svih institucija		
Uspostavljanje jedinstvenog nacionalnog okvira kvalifikacija koje se mogu steći u Crnoj Gori	Trenutno još uvijek nije u potpunosti uspostavljen jedinstveni nacionalni okvir kvalifikacija koje se mogu steći u Crnoj Gori, premda su za većinu sektora utvrđeni i usvojeni okviri kvalifikacija (klasifikacije kvalifikacija). Institucije koriste različite klasifikacije - ISCED 2011, FRASCATI i dr.				
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja br. 1	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka i završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
1.1. Utvrđivanje okvira kvalifikacija (klasifikacija kvalifikacija) za sve sektore kvalifikacija u skladu sa Nacionalnim okvirom kvalifikacija	Utvrđeni i usvojeni okviri kvalifikacija (klasifikacije kvalifikacija) za svih 15 sektora Nacionalnog okvira kvalifikacija	MPNKS, Savjet za kvalifikacije	januar 2022.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG
1.2. Objavljivanje usvojenih okvira kvalifikacija za sve sektore kvalifikacija na web sajtu Nacionalnog okvira kvalifikacija	Usvojeni okviri kvalifikacija za sve sektore kvalifikacija objavljeni na web sajtu Nacionalnog okvira kvalifikacija (www.cko.edu.me)	MPNKS	februar 2022.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG

1.3. Povezivanje registra CKO sa informacionim sistemom MEIS	Povezani CKO i MEIS	MPNKS	mart - jul 2022.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG
Operativni cilj 2	Uspostavljanje adresnog registra Crne Gore				
Indikator učinka a)	Početna vrijednost		Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta		
Uspostavljanje adresnog registra Crne Gore	Trenutno ne postoji uspostavljen jedinstveni adresni registar već institucije koriste različite, interno uspostavljene registre Monstata, Pošte Crne Gore, Uprave za nekretnine i druge		Uspostavljen adresni registar Crne Gore sa obavezom korišćenja od strane svih institucija		
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja br. 2	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka i završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
2.1. Formiranje Radne grupe koja će da donese plan upisa podataka u adresni registar Crne Gore	Formirana Radna grupa i donesen plan rada	UKN, ZOCCG	jun 2021.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG
2.2. Rad na popunjavanju adresnog registra Crne Gore i početak primjene od strane drugih institucija	Popunjen i usvojen za primjenu adresni registar Crne Gore	UKN, ZOCCG	jul 2021 - februar 2023.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG

Operativni cilj 3		Uspostavljanje centralnog repozitorijuma osoba sa stečenom kvalifikacijom od VI do VIII nivoa kvalifikacija				
Indikator učinka a)	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta				
Uspostavljanje centralnog registra diplomiranih studenata	Trenutno ne postoji uspostavljen ovakav sistem već univerziteti vode nezavisne evidencije	Uspostavljen centralni registar studenata sa stečenom kvalifikacijom od VI do VIII nivoa kvalifikacija				
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja br. 3	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka i završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja	
3.1. Formiranje Radne grupe koja će da inicira i donese plan uspostavljanja centralnog registra studenata sa stečenom kvalifikacijom od VI do VIII nivoa kvalifikacija	Formirana Radna grupa i donesen plan rada	MPNKS, ZZZCG, MONSTAT, MJU, AZLP, predstavnici svih 4 crnogorska univerziteta	jun 2021.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG	
3.2. Rad na specifikiranju centralnog registra studenata sa stečenom kvalifikacijom od VI do VIII nivoa kvalifikacija	Razvijena specifikacija registra	MPNKS, ZZZCG, MONSTAT, MJU, AZLP, predstavnici svih 4	jul 2021 - februar 2022.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG	
	Donesen zakonski okvir za razmjenu podataka o studentima, sa posebnim osvrto na restrikcije					

	u domenu ličnih podataka	crnogorska univerziteta			
3.3. Izrada jedinstvenog sistema za prikupljanje podataka i napredno izvještavanje o studentima sa stečenom kvalifikacijom od VI do VIII nivoa kvalifikacija	Razvijen sistem	MPNKS, ZZZCG, MONSTAT, MJU, AZLP, predstavnici svih 4 crnogorska univerziteta	mart 2022 - maj 2023.	--	Podrška inostranih partnera ili budžet CG

ANEKS

1. Metodologija

Za realizaciju predmetne analize, biće korišćeno nekoliko metodoloških alata i to:

1.1. Intervjui sa predstavnicima uključenih institucija

Ovi intervjui imaju za cilj dobijanje što detaljnijih informacija o poslovnim procesima u institucijama kojih se tiče analiza, sa akcentom na Zavod za zapošljavanje Crne Gore kao destinacionu instituciju koja prikuplja podatke od drugih uključenih subjekata.

Takođe, intervjui sa tehničkim osobljem uključenih organa vlasti treba da rezultiraju tehničkim definicijama postojećih sistema, uključujući tehničke osnove sistema, baza podataka, zatim strukture tabela i atributa koji su predmet razmjene, tipove podataka i dozvoljene opsege vrijednosti. Ovo je praćeno opisima potencijala za nadogradnju, mogućnosti za razmjenu podataka putem web-servisa i preporukama za unaprjeđenje.

1.2. Analiza dostupne dokumentacije

Institucije su se saglasile da pošalju dostupna korisnička uputstva, projektne zadatke i tehničku dokumentaciju za svrhu sveobuhvatne analize postojećeg stanja i davanja preporuka za uspostavljanje i unaprjeđenje interoperabilnosti.

1.3. Analiza prateće dokumentacije

Predstavlja analizu zapisnika sa sastanaka radne grupe, intervju sa kontakt osobama u institucijama, telefonskih intervju, dobijenih opservacija od strane korisnika sistema, e-mail korespondencije i drugog, u cilju dobijanja cjelovite slike o sistemima uključenim u analizu.

► Bilješke

Ovaj izveštaj je pripremila međuinstitucionalna Radna grupa formirana od strane Ministarstva ekonomskog razvoja. Sljedeće institucije su dale svoj doprinos kroz ideje i sugestije:

Zavod za zapošljavanje Crne Gore, Centar za socijalni rad (Ministarstvo finansija i socijalnog staranja), Uprava prihoda Crne Gore, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava za inspekcijske poslove (Inspekcija rada), Agencija za zaštitu konkurencije, Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje i Ministarstvo prosvete, nauke, kulture i sporta.

Ukupni troškovi Akcionog plana su 1.250.000 EUR. Rađena je i okvirna procjena troškova za svaku aktivnost, ali ona još uvek nije predstavljena Radnoj grupi.

ilo.org/budapest

ILO Office for Central and Eastern Europe
14 Mozsár utca
H-1066 Budapest
Hungary